

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ ФАХІВЦІВ

Сушицька Т.А., Койчев О.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м Одеса, Україна)*

В системі ступеневої освіти України освітній рівень вищої освіти - це характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості інтелектуальних якостей особи, достатніх для здобуття кваліфікації, яка відповідає певним освітньо-кваліфікаційним рівнем.

Термін «кваліфікація» використовується виключно у значенні, використовуваному в документах національної та міжнародної системи праці, де відповідно до Державного класифікатора професій України і Міжнародної стандартної класифікації занять кваліфікація (професійна кваліфікація) визначається, як здатність працівника виконувати конкретні завдання та обов'язки конкретної роботи - набору занять і обов'язків, які виконуються однією особою.

Перелік професійних назв робіт визначається на підставі вимог основного документа національної системи праці - Державного кваліфікатора професій України, який розроблений з урахуванням вимог Міжнародної стандартної класифікації професій.

У сфері праці України розрізняють такі рівні професійної діяльності:

- Стереотипний рівень (рівень використання) - уміння використовувати налагоджену систему (об'єкт діяльності) під час виконання конкретних завдань діяльності і знання призначення об'єкта і його основних (характерних) властивостей;

- Операторський рівень-вміння готувати (налагоджувати) систему і керувати нею під час виконання конкретних завдань діяльності та знання принципу (основних особливостей) побудови і принципу дії системи на структурно-функціональному рівні;

- Технологічний рівень-вміння під час виконання конкретних завдань діяльності здійснювати розробку систем, що відповідають заданим характеристикам (властивостям) і знання методів синтезу та технологій розробки систем та способів їх моделювання;

- Експлуатаційний рівень - вміння під час виконання конкретних завдань діяльності тестувати та аналізувати роботу систем з метою виявлення та усунення пошкоджень і знання методів аналізу функціонування систем і методів аналізу, пошуку та усунення пошкоджень;

- Дослідницький рівень - вміння проводити дослідження систем з метою перевірки їх відповідності заданим властивостям, ефективно вирішувати завдання діяльності, знання методик дослідження під час вирішення конкретних завдань діяльності;

Існує певний зв'язок між освітніми рівнями та освітньо-кваліфікаційними рівнями вищої освіти (ст. 7,8 «Закон України» Про вищу освіту») і рівнями професійної діяльності («Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників»):

- Рівень використання - рівень кваліфікаційного робітника, освітній рівень - базовий або повний загальної середньої освіти;

- Операторський рівень-рівень молодшого спеціаліста, освітній рівень - неповну вищу освіту;

- Експлуатаційних рівень-рівень бакалавра, освітній рівень - базову вищу освіту;

- Технологічний рівень спеціаліста, освітній рівень - повну вищу освіту;

- Дослідницький рівень-рівень магістра, рівень освіти - повну вищу освіту.

Всі діючі Закони України у сфері освіти спрямовані на розвиток кваліфікацій. Аналіз чинного законодавства та реальне становище в сфері освіти показує, що воно вимагає невідкладного удосконалення у зв'язку зі зростаючими вимогами ринку праці та новими підходами до кваліфікацій і їх якості.

Всі зацікавлені сторони повинні будуть направити свої зусилля для формування національної політики щодо створення доступної єдиної і прозорої системи кваліфікацій.

Сьогодні потрібні серйозні рішення, оскільки необхідні:

- кардинальні зміни в законодавстві про освіту та працю (введення понять формальне, неформальне і спонтанне освіта і навчання, узаконення процедур визнання та сертифікації кваліфікацій);

- зміни в організації навчання;

- формування відповідних інституційних механізмів (для регулювання кваліфікацій і дипломів, процедур оцінки і визнання, сертифікації

кваліфікацій, таких як галузеві ради для розробки професійних стандартів та галузевих кваліфікаційних рамок, інституту для координації всієї діяльності з розробки та оновлення кваліфікацій, сертифікаційних органів);

- зміни в класифікації видів професійної діяльності та освітніх програм, які на даний момент не повністю відображають справжнього стану справ на ринку праці;

- створення ефективних механізмів прогнозування ситуації на ринку праці (для забезпечення балансу пропозиції і попиту).